

РАДА СУДДІВ УКРАЇНИ

01601, м. Київ, вул. Липська, 18/5, тел.: (044) 277-76-29, факс: (044) 277-76-30

---

24 січня 2014 року

м. Київ

Р І Ш Е Н Н Я

№ 3

Заслухавши інформацію заступника голови Ради суддів України Ханової Р.Ф. про результати розгляду звернень громадян у 2013 році, відповідно до статті 113, частини п'ятої статті 127 Закону України «Про судоустрій і статус суддів», Закону України «Про звернення громадян», Положення про порядок розгляду звернень громадян і юридичних осіб Радою суддів України, затвердженого рішенням Ради суддів України від 23 березня 2012 року № 13, та Положення про Раду суддів України, затвердженого X позачерговим з'їздом суддів України 16 вересня 2010 року, **Рада суддів України**

в и р і ш и л а:

1. Інформацію заступника голови Ради суддів України Ханової Р.Ф. про результати розгляду звернень громадян, що надійшли у 2013 році до Ради суддів України, взяти до відома.

2. Доручити Державній судовій адміністрації України розмістити інформацію про результати розгляду звернень громадян, що надійшли до Ради суддів України у 2013 році, на веб-сайті Ради суддів України.

Голова
Ради суддів України

В. В. Онопенко

Інформація про результати розгляду звернень громадян, що надійшли до Ради суддів України впродовж 2013 року

Організація роботи зі зверненнями громадян, що надійшли до Ради суддів України, здійснювалася відповідно до вимог Закону України «Про звернення громадян».

Упродовж **2013 року** працівниками відділу організаційного забезпечення діяльності органів суддівського самоврядування Державної судової адміністрації України опрацьовано **597** звернень громадян, що надійшли на адресу Ради суддів України, що на **31 %** менше порівняно з 2012 роком (**866** звернень). Таке суттєве зменшення звернень громадян є результатом зменшення кількості скарг щодо тяганини при розгляді соціальних справ, перед усім так званої категорії, «діти війни». Також зменшенню кількості звернень сприяло роз'яснення громадянам повноважень Ради суддів України, як органу суддівського самоврядування, який діє для вирішення питань внутрішньої діяльності судів.

Найбільша частина звернень надійшла на адресу Ради суддів України від громадян та їх представників, керівників підприємств, установ, організацій. Інша частина звернень надійшла із державних органів влади та інших установ, куди громадяни зверталися з питань захисту своїх прав (Адміністрації Президента України, Кабінету Міністрів України, комітетів Верховної Ради України, Міністерства юстиції, Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, Вищої ради юстиції, Уповноваженого Верховної Ради з прав людини, народних депутатів України та інших установ).

Порядок надходження:

<i>n/n</i>	<i>Порядок надходження</i>	<i>Загальна кількість звернень за 2013 рік</i>
1.	Адміністрація Президента України	29
2.	Верховна Рада України	3
3.	Народні депутати України	6
4.	Генеральна прокуратура України	8
5.	Міністерство юстиції України	16
6.	Вища кваліфікаційна комісія суддів України	15
7.	Суди	72
8.	Судді	40
9.	Виправні колонії, СІЗО	53
10.	Громадяни, громадські організації, юридичні особи	355
11.	Всього:	597

Значна кількість звернень ($\approx 11\%$) надійшла до Ради суддів України від працівників апаратів судів щодо критичної ситуації яка склалася в судах загальної юрисдикції у зв'язку з неналежним їх фінансуванням у частині підвищення зарплат працівників апарату судів. Оскільки, вже кілька років поспіль порушуються вимоги частини першої статті 144 Закону України «Про судоустрій і статус суддів», в якій вказується, що розмір заробітної плати працівників апарату, їхнє побутове забезпечення і рівень соціального захисту визначаються законом і не можуть бути меншими, ніж у відповідних категорій державних службовців органів законодавчої та виконавчої влади. Фактична середня заробітна плата державних службовців апаратів судів суттєво знижувалася протягом останнього часу і за дев'ять місяців 2013 року становила лише 63 відсотки від заробітної плати інших службовців сфери державного управління.

У жовтні 2013 року Рада суддів України в черговий раз звернулася до Голови Верховної Ради України Рибака В.В. та Прем'єр-міністра України Азарова М.Я. щодо вжиття заходів стосовно внесення змін до Закону України

«Про Державний бюджет України на 2013 рік» у частині збільшення видатків на оплату праці судам загальної юрисдикції в сумі, що забезпечить здійснення незалежного судочинства в Україні.

Протягом 2013 року до Ради суддів України також надходили численні звернення суддів у відставці щодо відмови управліннями Пенсійного фонду України у перерахунку їм щомісячного грошового утримання судді за заявами поданими ними на підставі Рішення Конституційного Суду України від 3 червня 2013 року 3-рп/2013 у справі за конституційним поданням Верховного Суду України щодо відповідності Конституції України (конституційності) окремих положень статті 2, абзацу другого пункту 2 розділу 2 «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про заходи щодо законодавчого забезпечення реформування пенсійної системи», статті 138 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» (справа щодо змін умов виплати пенсій і щомісячного довічного грошового утримання суддів у відставці).

Рада суддів України вже висловлювала свою позицію з цього питання та розглянувши його ще раз вважає її незмінною. Так, пунктом шостим Рішення Ради суддів України № 18 від 23 березня 2012 року вирішено: «За результатами розгляду звернень суддів у відставці щодо їх права на перерахунок довічного грошового утримання, вважати наявним у них такого права відповідно до частини 3 статті 138 Закону України «Про судоустрій і статус суддів». При цьому слід запровадити порядок на рівні Державної судової адміністрації України та Пенсійного фонду України за яким під грошовим утриманням судді, який працює на відповідній посаді, слід вважати єдиний рівень по державі для судді відповідної інстанції».

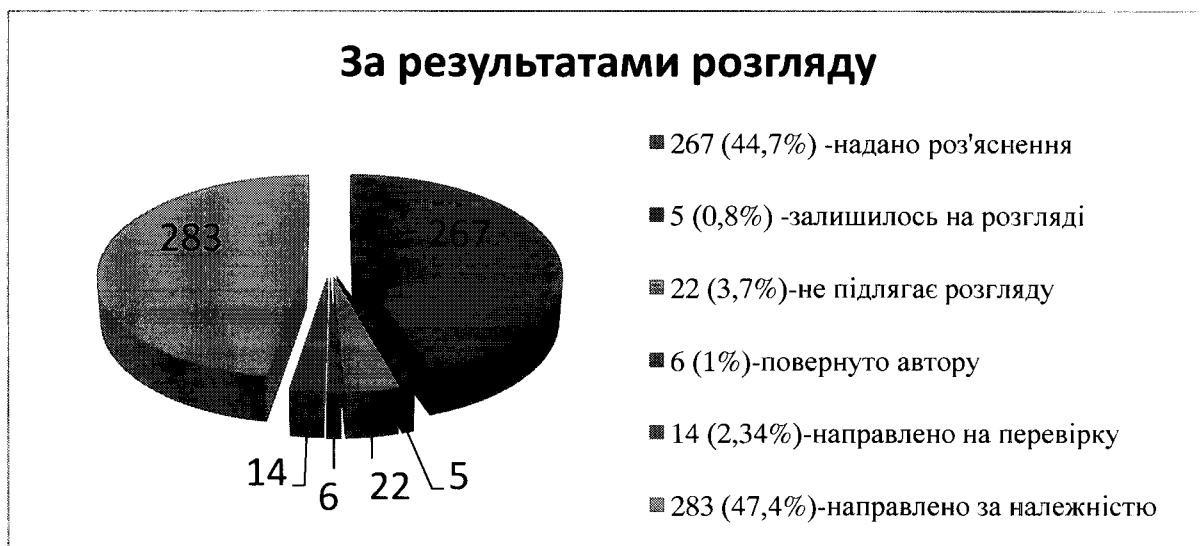
У зв'язку з цим Рада суддів України звернулася до Прем'єр-міністра України Азарова М.Я. та в.о. Голови Пенсійного фонду України Кравчука В.О. стосовно виконання рішення Конституційного Суду України від 3 червня 2013 року №3-рп/2013 щодо права суддів судів загальної юрисдикції на перерахунок щомісячного довічного грошового утримання.

Діловодство за пропозиціями, заявами та скаргами громадян ведеться відповідно до Положення про порядок розгляду звернень громадян і юридичних осіб Радою суддів України, затвердженого рішенням Ради суддів України від 23 березня 2012 року № 13.

За результатами розгляду звернень - громадянам надавалися обґрунтовані та вичерпні відповіді у встановлені строки відповідно до чинного законодавства.

За результатами розгляду:

№ п/п	Результати розгляду	Кількість
1.	Надано роз'яснення	267
2.	Не підлягає розгляду	22
3.	Повернуто автору	6
4.	Направлено на перевірку	14
5.	Направлено за належністю	283
6.	Залишилось на розгляді	5
7.	Всього:	597

Залишились на розгляді:

звернення судді Голосіївського районного суду м. Києва Сальникової Н.М., судді Коломацького районного суду Харківської області Яковенка А.О. з повідомленням про загрозу їх незалежності;

звернення звернення судді апеляційного суду Миколаївської області у відставці Вовненко Г.Ю. щодо невиконання їй вихідної допомоги;

звернення працівників апарату Голосіївського районного суду м. Києва Коркіної М.М. та Кондратенко М.Л. на дії голови Голосіївського районного суду м. Києва Первушиної О.С.;

звернення Чернігівського міського голови щодо виконання постанови Чернігівського окружного адміністративного суду від 17 січня 2013 року.

Звернення, що надійшли на розгляд Ради суддів України протягом звітнього періоду, можна умовно поділити за 5 напрямками:

№	Підстава для звернення (скарги)	Заг. к-сть
1.	Неправомірні дії судді	203 (34%)
2.	Неналежна організації роботи суду	92 (15.4%)
3.	Порушення норм матеріального та процесуального права	84 (14%)
4.	Незадоволення винесеним рішенням по справі	104 (17,4%)
5.	Інші (звернення суддів щодо загрози їх незалежності, працівників апаратів судів щодо низького рівня оплати праці, звернення громадян щодо подяки суддям, тощо)	114(19,2%)
	Всього	597

Головними причинами, що зумовлюють надходження звернень є тривалий розгляд справ судами, незадоволення судовим рішенням. Водночас треба зазначити, що характерною ознакою для більшості звернень є їх суто емоційний характер, незадоволення результатом вирішення справи та юридична неосвіченість громадян, у тому числі і учасників процесу, щодо застосування судами чинного законодавства під час розгляду справ.

При опрацюванні звернень, які надійшли протягом 2013 року, траплялись випадки упередженого трактування учасниками судового процесу дійсних обставин справи, а повернення позовної заяви (апеляційної, касаційної скарги) для виправлення недоліків сприймалося як затягування розгляду справи чи небажання суду розглядати справу взагалі.

Згідно проведеного аналізу значна кількість звернень, що надійшли на розгляд у зв'язку з порушенням строків розгляду справ, викликана об'єктивними причинами:

- неявка в судові засідання учасників (сторін, потерпілих, підсудних, адвокатів, прокурорів), а також свідків;
- тривале за часом виконання експертними установами призначених судом експертиз по справах, виконання органами досудового слідства постанов суду щодо перевірки та уточнення фактичних даних, одержаних у ході судового слідства, вирішення судом численних клопотань та заяв сторін.
- тривалий розгляд справ часто пов'язаний з реалізацією заінтересованою стороною свого процесуального права на оскарження первинних ухвал та їх розгляду в суді апеляційної чи касаційної інстанції.

Деякі звернення обґрунтовуються неетичною поведінкою суддів та зневажливим відношенням з боку суддів до учасників процесу.

В деяких зверненнях громадяни посилались на порушення, на їх думку, суддями норм матеріального та процесуального права як під час розгляду справи по суті, так і на стадіях апеляційного та касаційного оскарження судових рішень.

Узагальнення показало, що переважна кількість звернень громадян є необґрунтованими, що в більшості випадків викликано наявністю в справах двох протилежних інтересів, які кожна із сторін намагається вирішити шляхом оскарження судових рішень не процесуальним шляхом (звернення до органів державної влади в тому числі і до органів суддівського самоврядування).

Як правило, скарги ґрунтуються на особистих міркуваннях заявників, а не чітких фактах порушення щодо тих чи інших обставин при розгляді справ. Такі скарги є безпідставними і надуманими та носять характер тиску на суддів з метою прийняття ними рішень не відповідно до Закону, а всупереч йому, на користь заявників.

У вересні 2013 року Рада суддів України заслухала (на виконання доручення Президента України В.Ф. Януковича від 23 жовтня 2012 року № 1-1/2850) інформацію Голови Державної судової адміністрації України про проведену роботу щодо використання та впровадження відповідного досвіду за результатами моніторингу діяльності судів стосовно доступності громадян до правосуддя. Зокрема, щодо забезпечення належних умов перебування громадян у приміщенні суду, повноти та ясності інформації про діяльність суду, вжиття заходів щодо усунення недоліків у діяльності судів, а також поширення позитивного досвіду судів, які отримали високі оцінки якості їх роботи громадськістю (загальні суди Волинської, Закарпатської та Рівненської областей; апеляційні суди Вінницької, Волинської, Тернопільської областей; Волинський, Львівський, Закарпатський окружні адміністративні суди; Вінницький, Донецький, Дніпропетровський апеляційні адміністративні суди; господарські суди Волинської, Одеської, Закарпатської областей; Одеський, Дніпропетровський, Рівненський апеляційні господарські суди). З метою поширення позитивного досвіду підсумки опитування було розміщено у загальноукраїнських виданнях «Закон і бізнес», «Віче», «Судово-юридична газета», «Юридичний вісник України», «Юридична практика» та інших.

Зважаючи на важливість питання щодо забезпечення доступності інформації для відвідувачів судів, налагодження комунікаційної роботи з

громадянами також вжито заходів щодо вдосконалення і розвитку веб-порталу «Судова влада України», його інформаційного наповнення та забезпечення вимог Законів України «Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007–2015 роки», «Про доступ до публічної інформації». Радою суддів України підтримано ініціативу ради суддів загальних судів та ради суддів господарських судів щодо розробки обов'язкових реквізитів та інформації, що розміщується на веб-сайтах загальних та господарських судів, на офіційному веб-порталі «Судова влада України» та запропоновано раді суддів адміністративних судів розглянути питання щодо встановлення обов'язкових реквізитів та інформації, що розміщується на веб-сайтах адміністративних судів, на офіційному веб-порталі «Судова влада України».

Висновок:

Підсумовуючи викладене, можна зробити висновок, що завдяки широкому інформуванню громадськості про діяльність судової влади на офіційному веб-порталі «Судова влада України» *(своєчасному наповненню сторінок (веб-сайтів) судів загальної юрисдикції, на яких міститься інформація щодо діяльності органів судової влади, розміщуються повідомлення, роз'яснення, інформаційні матеріали, буклети, брошури, посібники про роботу судових органів, порядок захисту прав та свобод громадян)*, спостерігається зменшення звернень (скарг, заяв) громадян до Ради суддів України.

Проведений аналіз звернень, що надійшли до Ради суддів України протягом 2013 року, свідчить про збільшення кількості звернень від суддів і працівників апаратів судів (у 2012 р. – 8,4%, а у 2013 р. – 19,4% від загальної кількості), які звернулися до органу суддівського самоврядування з питань правового та соціального захисту, забезпечення незалежності судів і суддів, поліпшення стану організаційного забезпечення діяльності судів, тощо.

Що стосується інших категорій звернень (скарг, заяв, пропозицій), вирішення питань у їх більшості не відносяться до компетенції Ради суддів України, оскільки стосуються питань дисциплінарної відповідальності суддів, затування розгляду справ, незадоволення результатом вирішення справи, тощо.

Радою суддів України вживаються заходи щодо підвищення рівня правових знань громадян про судові процедури, функціонування судової системи та порядок захисту своїх прав і охоронюваних законом інтересів.

**Заступник голови
Ради суддів України**

Р.Ф. Ханова